

Nr 153.

Av herr **Linderot**, om uppskov med byggandet av två kryssare.

Redan när regeringen 1940 genomdrev ett preliminärt beslut om att tvenne kryssare skulle byggas till ett då beräknat belopp av 100 miljoner kronor, höjdes betänksamma röster. De skäl, som av motståndarna anfördes, voro framför allt, att kryssarbygget skulle taga så lång tid, att fartygen inte kunde få någon praktisk betydelse såsom förstärkning till flottan under kriget, att priset var så högt, att man för samma belopp kunde ernå en väsentligt starkare beredskap genom flyg, mindre fartyg etc., samt att de sjömilitära erfarenheterna, särskilt tillämpade på våra relativt trånga farvatten, talade mot kryssaralternativet. Regeringen vidhöll emellertid sin ståndpunkt och lyckades som bekant vinna en tillräckligt stor majoritet vid fjolårets riksdag för sitt förslag om att de båda kryssarna skulle byggas.

Man kan gott fastslå att de refererade argumenten mot kryssarbygget fortfarande äro lika giltiga, ja ännu giltigare än när frågan tidigare behandlats. Knappt någon räknar nu med att kriget skall draga ut så länge på tiden, i varje fall inte till 1947, när de planerade kryssarna skulle vara fullbordade.

Men därtill har kommit att de angivna betingelserna för kryssarbygget förändrats. En betydande prisfördyring har anmälts. I stället för 55,700,000 kronor, som varje kryssare enligt fjolårsbeslutet skulle ha kostat, har man nu räknat upp prisen till 74,000,000 kronor, och regeringen önskar därför att de samlade anslagen skola höjas med 33 miljoner kronor. Regeringens framställning visar, att endast en del av denna fördyring är föranledd av prisstegringar, och följaktligen är det tidigare beslutet delvis baserat på felkalkyler.

Det mest anmärkningsvärda är emellertid, att regeringen för att kunna vidhålla kryssarbeslutet förordar inskränkningar i planen för byggandet av lättare fartyg, större jagare och större motortorpedbåtar. Vad den planerade jagartypen beträffar, tycks konstruktionsritningarna vara fullbordade. "Konstruktionsarbetet beträffande de beslutade större jagarna är nu så långt framskridet, att möjligheterna att bygga lämpliga fartyg av denna typ kunna bättre än tidigare bedömas", heter det i försvarsministerns redogörelse. Av ekonomiska skäl, för att kunna vidhålla kryssarbygget utan att rubba den ekonomiska planen, vill regeringen dock "i första hand utföra endast en stor jagare och bygga större jagare i övrigt i den takt, som tillgängliga medel inom femårsplanens ram medgiva". De citerade uttalandena bekräfta helt slutsatsen att inskränkningen i jagarbygget uteslutande föranledes av hänsyn till kryssarbygget.

Beträffande de i femårsplanen ingående större motortorpedbåtarna motiveras uppskovet med att man vill vinna ytterligare erfarenheter. Denna rubbning av fjolårets med sådan nervös brådska genomtrumfades försvarsplan uttrycker natur-

ligtvis icke en förändrad uppfattning om denna fartygstyps användbarhet, lika litet som man får förutsätta, att regeringen velat spara. Med kännedom om vissa svårigheter att anskaffa material och arbetskraft ligger det därför nära till hands att antaga, att man uppskjuter framställningen av dessa ändamålsenliga fartygstyper till förfång för den närmare tidens-krigstidens beredskap, för att därigenom kunna vidhålla kryssarplanen. Med hänsyn härtill synas förutsättningarna för kryssarbygget ha väsentligt förändrats.

På grund härav, men också på grund av att den kommande freden med största sannolikhet kommer att framtvinga en revision av alla länders rustningsplaner under kriget, synas därför starka skäl tala för att byggandet av dessa "efterkrigs-kryssare" bör anstå. De skäl, som tala därför, äro främst, såsom angivits, nödvändigheten av att tillgängliga resurser utnyttjas för beredskapen under själva kriget och därjämte mycket övertygande ekonomiska skäl.

Jag föreslår med hänvisning härtill,

att riksdagen med frångående av sitt tidigare beslut för sin del måtte besluta att till 1944 uppskjuta byggandet av de båda kryssarna samt

att frågan om ett återupptagande av kryssarbygget först underställles 1944 års riksdag.

Stockholm i januari 1943.

Sven Linderot.
